

ANDIRIN NE DURUMDA?

2010 yılında Andırın ne durumda?

İleride tarihe bir not düşürülsün diye bu soruya cevap arıyoruz. Yani 2010 yılında Andırın'ın fotoğrafını çekmek istiyoruz. Önce birkaç tespit yaparak işe başlayalım. Andırın'a bakarken objektif olacağız. Yorumlarımızı katmadan durum tespiti yapacağız. Sadece göreceğiz ve tasvir yapacağız.

Andırın'a üç cepheden bakarak yerini bulmaya çalışalım:

1-Coğrafya

Andırın Doğu Akdeniz Bölgesi'nde, halkın, deyimiyle Çukurova bölgesinde ovanın bitiminden itibaren Toros yamaçlarında yer alır. Toroslar Akdeniz boyunca uzanırken kesitler halinde farklı coğrafi yapı oluştururlar. Bunlardan birisi de Andırın Bölgesi'dir. Dağlar, vadiler, ovalar arazi yapısı bakımından farklıdır. Dağları verimli bitki örtüsüne sahiptir. Ovaları zengin, verimli ve mümbittir. İklimi her yüz metrede değişir. Akdeniz ikliminin bütün özelliklerini gösterir. İlçemiz güneyden kuzeye 200–3000 rakımları arasındadır. 200–2700 arası her yerinde üretim yapılır. Her metrekaresinden yararlanılır. Gün içinde mevsim yaşanır.

Dağlar arasında cep ovaların etrafını çevreleyen dağlar ve buna uygun ürün zenginliği ile bitki örtüsü vardır. Coğrafya bu yolla toplumu ve kültürü de şekillendirmiştir.

Andırın, Toroslarda İç Anadolu'yu Çukurova'ya bağlayan en kısa, en kolay geçit veren coğrafi yapıya sahiptir. İklimi, geçiş yolu oluşu, zengin doğası insanoğlunu hep buralarda tutmuştur. Geçmişten beri medeniyetler üst üste yığılmıştır.

Bilenler Andırın'a Torosların ortasında 'Karadeniz' derler. Zengin doğası, yeşil çevresi, tarihten beri, bugün de artarak aranan, sığınılan yer olmaktadır. Gerçekten de Karadeniz'de yetişen bütün meyveler, bitkiler Andırın'da da yetişir. Karadeniz'in iklimi bariz şekilde hissedilir.

2-Toplum ve İnsan

Coğrafyanın insanı şekillendireceği tezine Andırın’da inanabilirsiniz. İnsanları Toros dağlarının heybeti ve gururu, Çukurova’nın enginliği ve cömertliğini beraber taşır. Bu çağda hala bozulmamış toplum ve insan yapısını barındırır Andırın.

Andırın’da güçlü aile yapısı ve toplumsal değerleri yıkıcı etkilere rağmen dimdik ayaktaadır. Aşırı göç veren yerlerde görülen toplumsal çözölme ve dağılma şükür ki Andırın’da yaşanmamaktadır. Dışarıdakiler Andırın’ı “sıla-i rahim” bilir. Gıdalarını ve yaşama güçlerini o topraklardan aldıklarına inanırlar. Ancak her ilçe gibi Andırın’ın da güç veren toparlanmaya ihtiyacı var. Sivil toplum olarak güçlendikçe derlenip toparlanacağız. Gayretlerimiz bunun içindir.

Dışarıda bilinen Andırınlı insan tipi Anadolu insanının bütün özelliklerini ve güzelliklerini taşır. Andırın’ı farklı kılan yanı bozulmamış olmasıdır. Bunda coğrafyanın rolünü de inkâr etmemeliyiz. Coğrafya ve insan birlikte bozulur, aynı akıbeti yaşarlar. Mesela; ekmeğin bozulması, ekmeği doğuran eko sistemin bozulması sonucudur. Andırın’da bu ikili hâlâ ayaktaadır.

3-Kültür

Andırın tarihten beri göç yolu üzerindedir. Göç Çukurova’nın kaderidir. Tarım ve hayvancılıkla uğraşılan devirlerde yayla ve otlak nedeniyle sıcak iklimden serin yerlere gidilmekte, aynı yolla geri gelinmektedir. Her yıl ve yüzyıllarca tekrarlanan bu hayat biçimi kültürünü, değerlerini oluşturur. Andırın, içinde yaşadığımız çağda yeni yaylacılık dediğimiz düzenleme ile eğlence yayla kültürüne geçmiştir. Bugün Andırın’da o bölgede yaşayan bütün toplumların ve medeniyetlerin izi var. Üst üste beş medeniyet çıplak gözle görülür. Yazın yayla, kışın Çukurova arası İç Anadolu’yu Akdeniz’e bağlayan göç yolları, yoğun yaşam, beşeri münasebetler, sosyal olaylara konu olur. Göç yolu her yıl birbirinden farklı, birbirinden beslenen olaylarla birikir sürer. O olay sözlü edebiyatın konusu olur. Aktarılır elden ele, dilden dile. Bu günlere gelinir. Âşıklık geleneği, ağıt geleneği, saz ve sözlü hikâyeler, folklor, çeşit çeşit zenginliğiyle Andırın’da yaşar durur.

Bu gelenek insan yapısını etkiler. Andırınlıların tekerlemeci, hazır cevap, hatta söz ustası şair oluşları bu yoğun kültür ve doğa iklimine bağlanır. Andırın eskiden nasıl bu kültürlere açılmış, toplumlarla yabancılık çekmeden kaynaşmışsa; içinde yaşadığımız

devirlerde de Andırın'da modern hayata kolayca uyum sağlanmıştır. İçeride ve dışarıda Andırınlılar her türlü toplum kesimleri ve sosyal çevreler içinde yaşar. Açık ve rahattırlar.

Andırın her bakımdan gelişmiş, eksiksiz bir yer sanılsın. Kalkınma ve gelişme çabalarında Andırın; konumu, kaynakları, insan potansiyeli ile orantılı olarak beklediğine kavuşmamıştır. Hangi Andırınlıya sorarsanız bunun pek çok sebebini sayar. Sorumlularını da kendi içinden çok dışarıda arar. Aslında Anadolu'nun bütün ilçe ve kasabalarının bakışındır bu.

Şimdi de Andırın'ın güncel tarafına yani içinde yaşadığımız bu güne bakalım:

1-Göç

Andırın'ı besleyen, insanların coğrafyasında tutan toprağı, doğası, ormanları ve çevresidir. Artan nüfusu, tarım ve hayvancılık besleyemediğinden yarım asırdır göç vermektedir. Tersine yaz mevsiminde Çukurova bölgesinden yaylacılık nedeniyle göç almaktadır. Karşımızda yazın çoğalan kışın azalan bir Andırın oluşmaktadır. Andırın'ın göçü ekonomik ve eğitim çıkışıdır. Göç eden ailelerin geri dönüşü ancak yaylacılık bahanesiyle yaz mevsiminde olmaktadır.

Yayla nedeniyle Andırın'a sabit yerleşenlerin çoğu Andırın doğumludur.

Yeni yerleşimlerde şehir merkezinden çok çevredeki yayla bölgesi olan köylere yapılmaktadır. Bu göçün getirdiği tablo Andırın şehri büyümüyor, genişliyor görüntüsünü veriyor. Hâlâ Andırın bitişiğindeki yeni yerleşimlerin belediyeye bağlanmaması bunu anlatır.

Yayla göçünün getirdiği yönetim karmaşası yaşanmaktadır. Yayla yerleşimleri, şehrin alt yapısını ve hizmetlerini beklemektedir. İhtiyaçlar muhtarlık yönetimleriyle karşılanmaktadır. Yönetim, Andırın'da önemli bir sorun oluşturmaktadır.

Göçle Andırın'da beyin göçü de yaşanmaktadır. Eğitim alan, meslek edinen, girişimci insanlar Andırın'a geri dönmemektedir. Gelişimcilik ve ona bağlı toplumsal seviye netice olarak Andırın'ın yetiştirdiği insanların memleketlerinin gelişmesine ve seviyesinin yükselmesine fazla katkıları olmamaktadır. Yaz mevsiminde görülen insan tipleri kışın görülmez. Geçici de olsa gelen dış nüfus toplumla, çevreyle, yönetimlerle bağlantı kurmadan geri dönmektedir. Ne yazık ki misafir gibi gelen, kalan ve giden büyük bir okumuş – yazmış kitlesi bulunuyor.

Göç bugün artılarıyla, eksileriyle Andırın'ın önünde duruyor. Bugün göçü tersine döndüremiyoruz, fırsata çeviremiyoruz ve yavaşlatamıyoruz.

2- Doğa ve Çevre

Andırın'a gelen yayla göçü doğa ve çevrenin hatırına yapılmaktadır. Çukurova'dan serin Toros yaylalarına sığınmanın adıdır yaylacılık. Bugün Andırın'ın doğa ve çevresinden dört şekilde yararlanmaktadır.

Andırın'da tarım, cep ovalarda yapılır. Aşağı Andırın Ovası, Kurucaova, Darovası, Akifiye, Çokak Ovası, Geben Ovası yanında küçük açıklıklar, yamaçlar ve vadilerde tarımın, meyveciliğin her türlü yapılr. Her ovanın ürünü diğerinden farklı olur. Meyve – sebzeçilik de öyledir. Bu yüzden Andırın pazarlarında doğal, yerli, taze her çeşit meyve – sebze bulunur.

Devletin de, toplumun da kabul ettiğı politika, Andırın'da meyveciliğın geliştirilmesidir. Alt yapı sorunları hâlâ aşılamıyor. Fidan üretim merkezi, soğuk hava deposu olmadan meyvecilik olmuyor. Pazar olmadan meyvecilik yaşanmaz. Ürünü pazara ulaştıran yollar çok önemlidir. Mesela; dünyaca ünlü “cığsar kirazı” köye tır ulaşamadığından ciddi zarar görüyor. Elma, böğürtlen gibi ürünler soğuk hava deposunda bekliyor.

Tarım yapılan yerlerde sulama, toprak ıslahı, drana, toprak tehlikeli ürün planlaması, örgütlenme eksikliği tarımın problemleridir. Hayvancılık, süt ürünleri işleme tesisleri ile daha da canlanacak. Köylerde açılan tesisler yetersiz kalıyor. Mezbaha, Andırın'da besiciliğı geliştirecek yardımcı bir yatırımdır.

Andırın ormanları kesim yapılamayacak kadar azaldı. Artık, kalan ormanları korumak, bakım ve onarımlarını yapmak, açık alanları fidan dikerek ormanlaştırmak en doğru iştir. Devletle, milletle, ormanları korumalıyız. Ormandan alma, satma, yakma yerine faydalanma biçimini değiştirmeliyiz. Bu da halk ile devletin işbirliğine dayanır. Halkın bilinçlenmesine dayanır. Ne yazık ki yaylacılık, ormanları ciddi şekilde tehdit etmektedir.

Doğa ve çevreden enerji üretimi için yararlanılmaktadır. İki binli yılların başından bu yana Andırın'daki küçük sular üzerine enerji yatırımları planlanmaktadır. Andırın dere ve çayları, yükseklerden aşağılara meyillerle akmaktadır. Bunların üzerine önce gölet, sonra kanal, daha sonra santraller kurulmaktadır. Enerji elde edilirken, doğaya acımasız, plansız geri dönüşümsüz zarar verilmektedir. Asıl zararı vadiler görmektedir. Vadilerdeki doğal yaşam, maalesef tehdit altındadır. Enerji santrallerinin daha da yapılacağı düşünülürse endişe artmaktadır. Yatırımlar yapılmalı ancak ÇED ve çevre kurallarına uyularak doğaya en az zarar verilmelidir. Unutmayalım, enerjisiz Andırın'a bir şey olmaz; ama Andırın'ın doğası biter.

3- Yatırımlar

Her Andırınlı, Andırın'a yatırımın az yapıldığından şikâyet eder. Bunu da konumuna yani Kahramanmaraş merkeze uzaklığına, içinden politikacı çıkaramadığına bağlar. Her ikisinde de gerçeklik payı bulunmaktadır. Devlet tarafından bakıldığında Andırın'ın engebeli oluşu, coğrafi yapısı yatırımları hem pahalılaştırmakta, hem de öncelik sırasında geriye atmaktadır. Gerekçe ne olursa olsun tarafsız baktığımızda Andırın az yatırım almıştır. Bugün Andırın temel yatırım ihtiyaçları bekliyor. Ulaşım, tarımsal sulama, kanalizasyon, sağlık, eğitim, tesisler, tarımsal sanayiler, yerleşim planları bunların başında gelmektedir.

Yatırımları ikiye ayırarak görmek, doğru tespitler yapmamızı sağlar. Özel sektör, maalesef ulaşım nedeniyle yatırım yapmıyor. Tarım ve doğal ürünler olmasına rağmen değerlendirilemiyor. Kamu yatırımları da ilin kendi içindeki sıralama ve dengeler nedeniyle gecikiyor. Böylece Andırın her iki yönden bekliyor. Kırsal kesim dediğimiz köylere yönelik alt yapı yatırımlarının hakkını yemeyelim. Yönetici kadrolarının hakkını teslim edelim.

4- Yaylacılık

Yaylacılık Andırın'da artık tartışılıyor. Tartışma konularına bakarak yaylacılığın ne olduğunu veya ne olacağını iyice anlarız.

- Yaylacılık şehrin merkezine katkıda bulunmuyor.
- Yaylacılık plansız yerleşimlere dönüşüyor.
- Yaylacılık doğa ile barışık olmak bir yana doğaya her bakımdan ciddi zarar veriyor.
- Yaylacılık, bölgenin yapısına uymayan beton yerleşimlerine dönüşüyor.
- Yaylacılık sosyal, kültürel, ekonomik yönlerden Andırın toplumuyla uyuşmuyor, bu da kaygı verici bir gelişme olarak algılanıyor.

Genel kanaat, yaylacılığın bu haliyle Andırın'a zarar vermektedir. Planlamalı ve yönetilmelidir. Andırın'la, doğayla uyumlu olmalıdır.

5- Sivil Toplum

Çukurova bölgesinde en yoğun göç veren yerdir Andırın. Dışarıda en fazla sivil toplum örgütü kuran yerdir.

Bölgesindeki ilkeler arasında en fazla sivil toplum örgütü kuran ilçe yine Andırın'dır. Büyük şehirlerdeki Andırınlılar kimliklerini korumak, memleketleriyle bağlarını kesmemek adına bir araya geliyorlar. Çağımızın güçlü amacı olan sivil toplum kuruluşları yardımı koşuyor. Bunu Andırınlıların sadece yoğun göç etmeleriyle açıklayamayız. Başka nedenlerini de irdelemeli ve ortaya çıkarmalıyız.

Öncelikle dışarıdaki Andırınlılar kültür ve değerlerini yaşamak istiyorlar. Bunu da hemşehri dayanışması ile gösteriyorlar. İkinci olarak dışarıdaki her Andırınlı memleketine geri dönmek, dönemez ise de bir hizmet sunmak istiyor. Tek başına yapılmayacak bu hizmette bir araya geliyorlar. Dikkat edin, Andırın dışında kurulmuş her sivil toplum kuruluşunun amaçları arasında Andırın'a hizmet vardır. Doğrusunu söylemek gerekirse çaba da gösteriyorlar. Elleri sağ. Ama olduğu kadar! Burada yapılacak iş bir araya gelmek, güçlerini birleştirmek ve birlikte hareket etmektir. Andırın Gelişim Platformu bu görevini yerine getirmek için çalışıyor.

Andırınlı sivil toplum örgütleri Andırın'a yönelik çabalarını artırmalıdır. Hâlâ yoğun yerleşilen bazı şehirlerde sivil toplum kurulmadığını görüyoruz. Buralarda da çabalar sürmektedir.

Andırın'ın içinden baktığımızda sivil toplumlardan çok şey beklediklerini görüyoruz. Bununla birlikte birtakım yanlışlara da düşmemek gerekir. Yıllardır devletten bekleyen, umduğunu bulamayan toplumun umudunu sivil topluma çevirmesi yanlış olur. Onun yerine Andırın'ın sivil toplumlarla işbirliği yaparak, kendi kaynaklarını harekete geçirerek çabalaması daha doğal olur. Sivil toplum yönetenler olarak diyoruz ki; Andırınlılar kendilerine sahip çıkarak Andırın'a faydalı olur. Kurtarıcı kendisidir.

Sivil toplumlar Andırın'ın farkına varma, bilinçlendirme, cesaretlendirme, toparlama, sahiplenme, yönlerini geliştirirler. Aslında yaptığımız çabalar da bunu özetler.

Doğrusu Andırın'ın içinde de toparlanmaya ihtiyaç var. İçerde sivil toplumların kurulması sevindirici bir gelişmedir. Önemli olan farklı alanlarda da birleşerek hizmet verilmelidir. Aynı alana hizmet etmek, işin doğası gereği çatışmaya neden olur.

Sivil toplumlar hem çoğalmalı hem de işbirliğine yatkın olmalıdır. Bir araya gelindiği zaman işbirliği doğar.

Sivil toplumlar Andırın'ın ortak konuları etrafında tek ses, tek kuvvet olmalıdır. Kurulmakta olan sivil toplum örgütlerinin olgunluğu güvenimizi artırmaktadır. Kısaca, içerideki ve dışarıdaki sivil toplumlar iş ve güç birliği içinde olmalı, ortak faaliyetler yapmalı, Andırın'ın her konusunu takip etmeli, duyarlı olmalılar.

Bugün nerede yaşarsa yaşasın her Andırınlı biliyor ki, Andırın'ın iki temel kaynağı var: İnsanı ve doğası. Andırın'da yaşayanlar, içinde yaşadıkları doğanın yeterince farkında değiller ve kıymetini bilemiyorlar. Andırın'a iyilik yapmak istiyorlarsa bir dal kesmesinler, kestirmesinler, doğayı bozmasınlar. Dışarıda yaşayan Andırınlılar da Andırın'a nostaljik bakmak yerine gerçekçi baksınlar. İnsanlar doğayı hem koruyacak hem de doğadan yararlanacaklardır. Bu onların en tabii hakkıdır.

İnsanımız, Andırın'ın gerçek gücüdür. Andırın'da eğitilmiş, meslekli insanı bir araya toplayın. Ama her birisi bir yurt köşesinde hayat sürmekteler. Kimse onların Andırın'da yaşamasını beklemiyor. Ancak birikimlerinden, uzmanlıklarından memleketine katkıda bulunmaları bekleniyor. Unutmayalım, her Andırınlı kendi çabalarıyla, tırnaklarıyla bir yere gelmiştir. Bugün kendi çabalarıyla bir yere gelen her Andırınlı, cam tavan sendromu yaşıyor. Bunu aşmanın yolu birlik ve beraberliğin doğurduğu sivil toplum kuruluşlarından geçer. Çok iyi çalışan bir iletişim sistemi, güçlü bir sivil toplum örgütlenmesinden geçiyor.

2010 yılında Andırın, içerideki sorunlarını tartışıyor. Dışarıya göç etmiş Andırınlılardan beklenti içindeler. Dışarıdaki Andırınlılar sivil toplumlar kurarak memleketlerine yönelmek istiyorlar. Andırın'ın biriken problemleri çözüm bekliyor. Yıllar yılı dışarıdan bekledikleri kurtarıcı gelmediğine göre kendi içinden çıkaracağı insanlara sarılmalarının zamanıdır artık.